

Nepovažujem túto výmenu názorov za vedecky produktívnu, keďže ide zo strany prof. Kohútovej o reakciu na jeden odsek môjho textu a obhajobu evidentne neobhájiteľných postojov. Keď som si pripravoval svoj referát na zjazd SHS do Skalice, vôbec som nevedel a ani nerozmýšľal nad tým, kto bude v sále prítomný. Nevedel som to ani v čase, keď som ho prednášal a ľudia stále prichádzali a odchádzali. Jednoducho svoje vystúpenia neupravujem a postoje neselektujem podľa toho, kto v sále je a kto nie. Práve to by bolo v rozpore s etikou. Na zjazd SHS mal prístup každý, nešlo o žiadny uzavretý ani elitný klub. Keby niekto zo zásady na podujatia nechodil, bol by podľa logiky prof. Kohútovej prakticky nedotknuteľný. Za svojimi slovami si stojím. Text bol napokon publikovaný pre všetkých. Aj pre neprítomných.

Každý vie, že vydavateľstvo Spolku Slovákov v Poľsku je dobré hlavne na zbieranie bodov pre toho, kto chce mať knihu vydanú v zahraničí. Takto si naháňa body každý, kto sa nevie presadiť v komerčnom vydavateľstve a pre koho je konečný príjemca nezaujímavý a kto takto využíva hlúpo nastavené kritériá evidencie publikačnej činnosti. V tom je neslávná sláva tohto vydavateľstva, ktoré profituje z uvedenej praxe. O podobných praktikách sa hovorilo na zjazde, a to nielen v mojom príspevku. Minimalistické náklady a minimálny náklad takýchto kníh zodpovedá tomu, že ide o body, nie o čitateľa. Pre koho je takéto dielo? Aký má význam? Vrcholom bodového hodnotenia sú potom knihy vydané v uvedenom vydavateľstve a navyše v stredoeurópskej angličtine. To je pre slovenských čitateľov? Pre zahraničie? Veď minimálny náklad nepokryje ani potreby nemeckých knižníc. Aj „native speaker“ tomuto vedeckému textu porozumie len so značnou dávkou fantázie...

Preto aj rada prof. Kohútovej objednať si elektronicky knihu je dobrá len dovtedy, kým to človek skúsi. Ja som to skúsil. Kniha je už dávno nedostupná, nedá sa dostať ani na stránke spolku, dokonca sa ako zahraničná publikácia nenachádza ani vo všetkých knižniciach s právom povinného výtlačku. Má to logiku, v knihkupectvách nebola a nie je a pri elektronickej objednávke by som ju asi mal dostať z Trnavskej univerzity zadarmo. Aký to má potom zmysel vydávať knihu pre slovenského čitateľa v zahraničí, v enormne nízkom náklade a bez možnosti predaja? Len vtedy, keď o čitateľa v konečnom dôsledku ani nejde.

A tu sa dostávam ku kvalite publikácie. To by mala byť podstata diskusie. Kniha je výstupom z grantu a ako zahraničný výstup určite hodnotenie výsledkov grantu posunul poriadne vysoko. O kvalitu napokon vôbec nejde, veď o podobných grantových praktikách sa tiež hovorilo na zjazde SHS. A nebolo to vôbec neetické, veď rovnako sa správajú aj ďalší, tu sa prof. Kohútová nemusela cítiť dotknutá.

K písaniu mien sa vyjadrovať nebudem. Historik by sa mal riadiť historickými prameňmi a svojím citom, nie stále sa meniacimi pravopisnými pravidlami, ktorými sa vnášajú do historických reálií súčasné kontexty (a komplexy). O tom bol uvedený citát z úvodu publikácie, ktorý presne vyjadroval skutočnosť, že ak pravidlá vyhlásia za

normu „Ilešdomského“, „Svätojánskeho“, „Sečianskeho“ a pod., prof. Kohútová bude príslušníkov rodu takto uvádzať. Moju iróniu autorka očividne nepochopila.

A ešte raz ku kvalite. Zoznam literatúry nereflektuje vôbec výsledky dosiahnuté za našimi hranicami. A tie sú podstatne kvalitnejšie ako u nás, ak už netvrdím rovno, že u nás sú nulové. A ako nulové snáď ani nemôžu byť menejcenné. Neznalosť zahraničnej literatúry neospravedľňuje, ba je priam neetická, lebo akémukoľvek potenciálnemu čitateľovi prezentovať dielo, ako niečo, čo vychádza z dosiahnutej domácej úrovne a rozvíja ju, je tristným svedectvom (aj) tejto úrovne, ale aj jeho interpretácie v uvedenej publikácii. Je to ako jesť surové mäso, hoci všade inde sa už upravuje najrafinovanejšími kulinárskymi spôsobmi. Každé odborné dielo by malo reflektovať výsledky domáceho i zahraničného výskumu. Na Slovensku sa problematike historického prameňa nikto špeciálne nevenoval, preto už len prerozprávanie zahraničných výsledkov by malo pre čitateľov zmysel. Ja som si neprečítal len zoznam literatúry a jednostranový úvod, ale i vlastné texty. Nič to na mojom názore nezmenilo, sú verným odrazom tej literatúry, ku ktorej sa eticky hlásia. Teoretická bezradnosť *par excellence*. A tu leží podstata mojej kritiky. Nevie, prečo prof. Kohútová strašia citáty z marxizmu-leninizmu.

Nakoniec je asi dobré, že toto dielo zostáva prakticky neprístupné. Ak toto bol zámer autorov, neviem k čomu viedla podráždená reakcia prof. Kohútovej. Ak to zámer autorov nebol, má logiku, že moju kritiku nepochopili, ale snáď preto nebola úplne zbytočná. Zjazd poukázal na mnohé deficity a neetické praktiky slovenskej historickej vedy. Táto výmena názorov to len potvrdila. Čo tak radšej prečítať si zo desať ovela dostupnejších zahraničných diel o historickom prameni, aby sa človek trochu zahanbil a pochopil, kde je svet?

Roman Holec

prof. PhDr. Roman Holec, CSc.
Historický ústav SAV
P. O. BOX 198, Klemensova 19, 814 99 Bratislava
e- mail: rh1918@yahoo.com